

Landelijke Klachtencommissie onderwijs
(mr. H.T. van der Meer, W. Dulfer, W. Happee)

Uitspraaknr. 07.018

Datum:

31 augustus 2007

Informatieverstrekking over thuissituatie door school aan AMK en schoolbegeleidingsdienst, schending persoonlijke levenssfeer, inzagerecht, intimiderend gesprek met zoon over thuissituatie; klacht gedeeltelijk gegrond; primair onderwijs.

De klacht

Een moeder klaagt erover dat de schooldirectie eenzijdig gestelde diagnoses over de toestand van haar kinderen zonder haar medeweten aan externe instanties als het AMK en de schoolbegeleidingsdienst heeft verstrekt. Ook recent heeft de intern begeleider zonder instemming van de moeder aan een zorginstelling en Bureau Jeugdzorg haar eenzijdige en ondeskundige mening gegeven over de thuissituatie van de kinderen.

De moeder ervaart de gedragingen van de school als een schending van haar persoonlijke levenssfeer.

De moeder klaagt er tevens over dat zij zelf van de school, ondanks herhaald verzoek, geen inzage krijgt in de schoolrapportages en -dossiers over haar gezin.

Daarnaast klaagt zij erover dat de intern begeleider en de directeur haar zoon onder druk hebben verhoord over haar gedrag en hem hebben gezegd hierover niets aan zijn moeder te vertellen. Nadat de moeder de groepsleerkracht hierop aansprak heeft deze toegezegd dit met betrokkenen op te zullen nemen. De moeder heeft daarop niets meer gehoord.

De visie van partijen

Partijen hebben hun standpunten nader toegelicht.

Overwegingen van de Commissie

(...) De Commissie stelt vast dat de oorzaak en kern van de klacht over het verstrekken van informatie gelegen is in het onderzoeksrapport van de schoolbegeleidingsdienst en de door de directie en de IB-er in dat kader gegeven informatie.

Er is onduidelijkheid over welk type onderzoek nu precies door de schoolbegeleidingsdienst is gedaan en welke toestemming de moeder heeft gegeven.

Volgens de moeder heeft zij toestemming gegeven voor een dyslexieonderzoek. In het verweerschrift staat dat de moeder toestemming heeft gegeven voor een psychologisch-didactisch onderzoek, maar niet voor een sociaal-emotioneel onderzoek. Ter zitting is door de gemachtigde aangegeven dat de moeder slechts toestemming voor een cognitief onderzoek heeft gegeven, gericht op mogelijke dyslexie. In het aanvullend verweerschrift dat na de

zitting is ingediend (toen kennis was genomen van de schoolbegeleidingsdienst-rapport), is verklaard dat de thuissituatie uiteraard een rol speelt bij een onderzoek naar de psychologisch-didactische en sociaal-emotionele problematiek. De school spreekt zichzelf dus tegen.

De school heeft niet een afschrift van de aanvraag voor het onderzoek aan de Commissie doen toekomen waaruit blijkt welk onderzoek is aangevraagd (hoewel daarom door de Commissie ter zitting wel is verzocht) en waarin de eventuele beperkingen die de moeder aan het onderzoek heeft gesteld, staan vermeld. Ook het wel door hen overhandigde toestemmingsformulier waar de handtekening van de moeder op staat, brengt geen helderheid, aangezien daar niet op staat voor welk onderzoek de moeder toestemming geeft.

De Commissie betreurt het in dit kader dat de directie en de IB-er ervoor hebben gekozen niet zelf de hoorzitting bij te wonen. Hun afwezigheid heeft de feitenvaststelling duidelijk bemoeilijkt.

Gelet op het ontbreken van relevant materiaal waar wel naar gevraagd is, alsmede gelet op de erkenning ter zitting dat moeder bedoeld heeft slechts toestemming voor een onderzoek naar dyslexie te geven, moet worden aangenomen dat de directie en de IB-er het kader van het onderzoek waarvoor moeder toestemming had gegeven te buiten zijn gegaan door voor die onderzoeksvraag niet relevante privé-informatie over moeder, haar verleden en haar huidige gezinssituatie te verstrekken aan de onderzoekster. Daaraan kan onvoldoende afdoen dat de onderzoekster, gelet op de wijze waarop zij de onderzoeksopdracht heeft ingevuld, haar onderzoek ook tot dat privé-terrein heeft uitgestrekt. Immers de directie en de IB-er wisten dat moeder die aspecten uitdrukkelijk buiten het onderzoek wilde houden. Geconstateerd moet worden dat de directie en de IB-er enerzijds de onderzoeksopdracht (waar de Commissie om gevraagd heeft) niet hebben verstrekt en dat zij anderzijds zich verschuilen achter de noodzaak om de privé-situatie in het onderzoek te betrekken, terwijl zij wisten dat moeder dat aspect buiten het onderzoek wilde houden. Een dergelijke handelwijze, hoezeer ook goed bedoeld in het belang van de dochter, kan de toets der kritiek niet doorstaan, vooral niet vanuit het perspectief van een vrijwillig onderzoek, dat niet in het kader van een AMK-melding of een ondertoezichtstelling is verricht, om welke redenen het toestemmingsvereiste zwaar dient te wegen. Daarbij kan in het midden blijven of de in het rapport vermelde informatie geheel van de school afkomstig is of gedeeltelijk van de dochter zelf. Ook kan in het midden blijven of het rapport wel alle (van school afkomstige) informatie bevat. Doorslaggevend is dat informatie is verstrekt die het kader van een rapportage over dyslexie te buiten gaat. Een dergelijke handelwijze is in strijd met de regelgeving betreffende de verstrekking van persoonsgegevens, alsmede in strijd met de in acht te nemen zorgvuldigheid. Op die gronden is dit klachtonderdeel dan ook gegrond.

(...) Dat de school informatie aan het AMK heeft verstrekt wordt niet betwist. De school heeft immers een zorgmelding gedaan bij het AMK. De Commissie heeft ter zitting al duidelijk gemaakt dat het de bevoegdheid is van een school om een melding te doen bij het AMK als zij (ernstige) zorgen heeft over de situatie van een leerling. Het enkele feit dat een school een melding doet is niet klachtwaardig, tenzij evident is dat er niets aan de hand is.

Hoewel de Commissie vraagtekens stelt bij het tijdstip van de melding (de zorginstelling was al in beeld voor de begeleiding van de moeder en haar dochter, het rapport van de schoolbegeleidingsdienst was nog niet uitgekomen) is voor de Commissie duidelijk dat hier de situatie niet probleemloos was en dat de dochter op dat moment nog niet werd behandeld door de zorginstelling. Derhalve heeft de school een zorgmelding mogen doen. Het is voor de

Commissie niet vast komen te staan dat de directie en de IB-er in het kader van de melding onjuiste informatie hebben gegeven aan het AMK. De directie en de IB-er hebben aangegeven dat zij de moeder al hadden gemeld dat zij een zorgmelding zouden doen indien zij niet mee wenste te werken aan een uitgebreid onderzoek van haar dochter. De melding is dus niet buiten medeweten van de moeder gebeurd. Dit klachtonderdeel is ongegrond.

(...) De Commissie stelt vast dat de moeder niet betwist dat het contact tussen school en de zorginstelling is gelegd door een medewerker van de zorginstelling. Dit gebeurde op verzoek van de moeder. Het is de school niet te verwijten dat die daarna zelf contact heeft opgenomen met de zorginstelling. Zij heeft ervan uit mogen gaan dat de moeder toestemming had gegeven voor contacten tussen de zorginstelling en de school.

Dit klachtonderdeel is ongegrond.

Volgens de moeder heeft de intern begeleider na het opheffen van de ondertoezichtstelling (OTS) nog meerdere malen contact gehad met bureau Jeugdzorg en daar mededelingen gedaan over de moeder.

De Commissie stelt vast dat de directie en de IB-er dit niet hebben weersproken. Zij hebben alleen gezegd dat deze contacten beroepshalve zijn en niet op emotionele wijze worden gevoerd.

De Commissie is van oordeel dat het niet aangaat dat de school na beëindiging van de OTS nog over de moeder rapporteert aan Bureau Jeugdzorg. Het ligt niet voor de hand dat de directie en de IB-er niet op de hoogte waren van deze beëindiging en zulks is ook niet gesteld. De Commissie acht dit klachtonderdeel gegrond.

De moeder heeft de gedragingen van de directie en de IB-er ervaren als een schending van haar persoonlijke levenssfeer.

In het licht van de door de Commissie aangenomen feiten is dat een begrijpelijke conclusie.

De moeder klaagt erover dat zij zelf van de school, ondanks herhaald verzoek, geen inzage heeft gekregen in de schoolrapportages en -dossiers over haar gezin.

De directie en de IB-er hebben verklaard dat de dossiers vanaf het eerste verzoek voor de moeder ter inzage lagen.

De Commissie overweegt dat, als ouders verzoeken om inzage in een leerlingdossier, de school dit verzoek onder andere op grond van de Wet bescherming persoonsgegevens zal moeten inwilligen.

De Commissie is van oordeel dat in het kader van een verzoek tot inzage een actieve opstelling van een school mag worden verwacht om het inzagerecht te 'verzilveren'. In het kader van een zorgvuldige afhandeling van het verzoek zal de school een verzoeker duidelijk moeten maken dat hij het dossier kan inzien, wanneer hij het kan inzien of met wie hij contact moet opnemen om een afspraak te maken.

In dit geval lijkt daar geen sprake van te zijn. De directie en de IB-er hebben in hun verweer slechts aangegeven dat de dossiers vanaf het eerste verzoek van de moeder ter inzage lagen,

maar dat de moeder geen afspraak heeft gemaakt. Geoordeeld wordt dat dit onvoldoende zorgvuldig is.

Op de stelling van de moeder ter zitting dat de intern begeleider de moeder had toegezegd dat zij een kopie zou opsturen, zijn de directie en de IB-er niet ingegaan, noch ter zitting, noch in het aanvullend verweer na de zitting. De Commissie neemt dit daarom wegens het niet weerspreken als vaststaand aan. Dit alles leidt tot het oordeel van de Commissie dat dit klachtonderdeel gegrond is.

(...) De Commissie stelt vast dat de directie en de IB-er niet weerspreken dat zij met de zoon van de moeder hebben gesproken. Van enige druk was volgens hen echter geen sprake.

De Commissie kan daarom als vaststaand aannemen dat de directeur en intern begeleider een gesprek met de zoon hebben gehad.

Ter zitting heeft de Commissie aan (de gemachtigde van) de directie en de IB-er gevraagd wat de bijzondere aanleiding voor dit gesprek was, aangezien het geen gebruikelijke gang van zaken is dat een leerling een gesprek heeft met zowel de intern begeleider als de directeur, temeer als rond hemzelf geen relevante problemen bekend zijn. Gemachtigde kon ter zitting geen aanleiding geven en is daar in de twee schriftelijke rondes na afloop van de zitting ook niet op terug gekomen. De Commissie neemt op grond van die gang van zaken aan dat een zodanige in de persoon van de zoon zelf gelegen aanleiding afwezig was. Onvoldoende aannemelijk is gemaakt dat er enige in de persoon van de zoon zelf gelegen reden was voor een gesprek met beide de directie en de IB-er, die immers beide niet tot de 'gewone' begeleiders van de zoon behoorden. In het verweerschrift staat bovendien dat de zoon (thans) een makkelijke leerling is wiens resultaten voldoende zijn. De veronderstelling van de moeder dat het gesprek niks met de jongen maar met haar in die periode spelende problemen met haar dochter en school te maken had, is voor de Commissie dan ook voldoende overtuigend, zeker nu de school de moeder niet heeft geïnformeerd over dit gesprek of over enige aanleiding daartoe. De Commissie kan zich voorstellen dat het gesprek door de zoon als intimiderend is ervaren, vooral nu het gesprek niet hemzelf betrof doch zijn moeder en/of zuster en gevoerd werd door twee 'autoriteiten' die niet tot zijn reguliere begeleiders behoorden. Van een dergelijk gesprek gaat doorgaans reeds een intimiderende werking uit. Zonder enige nadere toelichting, die hier ontbreekt, is het voeren van zo'n gesprek dan ook onvoldoende zorgvuldig, zowel jegens de zoon, als jegens de met hem besproken gezinsleden.

De Commissie acht dit klachtonderdeel dan ook gegrond.

Het oordeel van de Commissie

De klacht is gegrond voor zover deze betrekking heeft op het verstrekken van informatie over de privésituatie van de moeder aan de schoolbegeleidingsdienst, het rapporteren aan bureau Jeugdzorg na beëindiging van de ondertoezichtstelling, het onvoldoende in de gelegenheid stellen de leerling-dossiers in te zien en het horen van de zoon door de intern begeleider en de directeur.

Voor het overige is de klacht ongegrond.

Aanbevelingen van de Commissie

De Commissie beveelt het schoolbestuur aan:

- in het vervolg ouders van school een kopie van de door school opgestelde onderzoeksaanvraag krijgen, ook al hebben zij al ter akkoord voor een onderzoek getekend voordat de aanvraag was opgesteld;
- behoudens in bijzondere gevallen de school een zorgmelding bij het AMK schriftelijk bevestigt aan de betrokken ouders, inclusief de inhoud van die melding.